

RÄTT HUND PÅ RÄTT PLATS

I dag har vi stora förväntningar på våra hundar när det gäller allt från utseende och exteriör till temperament och arbetsvilja. Men vilka egenskaper är viktigast för olika hundägare? Och hur kan forskningen hjälpa blivande valpköpare att hitta den typ av hund som passar just dem? Det är utgångspunkten för den studie som Katja Nilsson och Therese Rehn, båda forskare vid SLU, arbetar med just nu.

Är sällskapshund ett jobb?
Absolut, menar forskarna.
Både för hundar som har det
som heltidsjobb och olika
typer av tjänste-, jakt- eller
sporthundar som efter avslutat
arbetspass ska umgås hemma
med sin familj.

FOTO MEDLEMSFOTOGRAF

Katja Nilsson.
FOTO SLU

Studiens egentliga titel är både lång och en aning krånglig: "Lämplighet hos hundar för olika typer av funktion i det moderna samhället". Men den kan enkelt förkortas till "Rätt hund på rätt plats". Och det är också det som är grundtanken med studien, berättar den ena av studiens två forskare, Katja Nilsson.

– Vi vill helt enkelt hitta nycklarna för vad som har betydelse för hundens användbarhet. Hur representativa är de olika tester som finns i dag – och visar de verkligen hur hundarna fungerar? I dagsläget finns få studier som kopplar ihop resultat från beteendetester och hur nöjda ägarna är med hur hunden fungerar i vardag och arbete. Dessutom har vi den stora gruppen hundar vars enda karriär är att vara älskade sällskapshundar. Här skulle vi behöva veta mer om hur vi kan främja urval av hundar med väl fungerande mentala egenskaper för olika typer av hundägare.

Önskvärda egenskaper

Studien initierades från början av Åke Hedhammar, som också sitter med i den expertgrupp som kommer att vara involverad i arbetet. Projektet inleddes med en ettårig pilotstudie, som fick medel från Agria och SKK forskningsfond redan 2021. Slumpvis utvalda hundägare, som plockades ur Jordbruksverkets register, kontaktades via mejl. De som valde att delta fick i en enkät välja mellan två olika egenskaper som ställdes mot varandra. Ville man till exempel ha en hund som vaktade eller en som var arbetsvillig – eller kunde man inte välja alls mellan de olika alternativen?

Deltagarna fick också beskriva vilken den huvudsakliga anledningen till deras hundäggande var – om det enbart var sällskap eller även jakt, sport och så vidare. På så vis kunde man i projektet analysera om hundägare, som är intresserade av olika funktioner hos sin hund, har olika preferenser vad gäller hundens grundläggande temperament och

"Vi vill helt enkelt hitta nycklarna för vad som har betydelse för hundens användbarhet"

beteende. Resultaten kommer framöver att fungera som en grund för den stora studien.

Fyra grupper av hundar

I den längre fortsättningsstudien, som startade våren 2024, har man valt att fokusera på fyra olika grupper.

Den första består av hundar som arbetar hos polisen och inom Försvarsmakten. Här handlar det om en relativt homogen grupp, eftersom hundarna alltid går igenom omfattande tester innan de antas till utbildningen och de som inte håller måttet sorteras bort.

Inom försvaret använder man enbart hundar av rasen tysk schäferhund från sitt eget avelsprogram. Polisen, däremot, har både hundar från Försvarsmaktens uppfödning och sådana som köpts in, plus att man har fler raser.

– Här vill vi veta vad förarna tycker om sina hundar, alltså hur de är att arbeta med. Vi vill också veta hur länge en bra tjänstehund

kan vara kvar i tjänst, berättar Katja och fortsätter:

– Och kan man koppla hundens testresultat som ung till hur den fungerar som vuxen? Finns det något som är genomgående – exempelvis att de hundar som är extra bra på sitt jobb också fick höga poäng på samma delar av sitt test som unga?

Grupp nummer två består av jakthundar. I dag provas dessa dels genom jaktprov och utställningar, dels genom att ägaren själv bedömer om hunden är bra på att jaga eller inte.

– Här är det viktigt att vi får tag i hundägare som verkligen jagar med sin hund, kommenterar Katja. Vi är också intresserade av hur olika jaktprov kopplar till hundens karriär som jakthund.

Sociala tjänstehundar och sällskapshundar

Den tredje gruppen omfattar det som kallas sociala tjänstehundar.

I dag finns det många hundar som tillsammans med sina förare arbetar inom vård, omsorg och skola – och gruppen växer stadigt. Men trots detta saknas fortfarande gemen- ►

I dagsläget finns få studier som kopplar ihop resultat från beteendetester och ägarnas nöjdhet med hur hunden fungerar i vardag och arbete. Det är därför ett av syftena med studien. FOTO TINA JOHANSSON

I dag ställer vi väldigt stora krav på våra sällskapshundar. De ska bland annat fungera i en komplex och utmanande vardag och möta främmande hundar på promenad.

FOTO SANDRA KARLSSON

samma riktlinjer för de aktörer som utbildar och certifierar hundar och förare – och det vill man också titta mer på i studien.

– Vi har bjudit in ett antal av de olika aktörerna för att diskutera hur de prövar hundarna, vad de testar och vid vilken ålder. Detta så vi kan kartlägga likheter och skillnader. Kanske kan vi på sikt få fram mer likriktade tester, så att alla som utbildar fokuserar på samma egenskaper.

Forskarna hoppas också kunna följa några sociala tjänstehundar hela vägen – från lämplighetstest och utbildning, till certifierad och i fullt arbete.

De sociala tjänstehundarna är också de som ligger närmast den fjärde och största gruppen i studien – sällskapshundarna. Att den blir störst beror ju på att vissa av hundarna som arbetar med annat också umgås med människor på sin lediga tid.

– Om man har jobbat ihop ute hela dagen vill man ju gärna att hunden är trevlig också när man har den inomhus på kvällen.

Och att säga att sällskapshundar inte arbetar – det är helt fel, menar Katja. Att på heltid umgås med oss människor är

nämligen på sitt sätt att betrakta som ett jobb.

– I dag ställer vi väldigt stora krav på våra sällskapshundar. De ska fungera i en komplex och utmanande vardag och klara allt från att vara ensamma hemma till att möta främmande hundar, resa med kollektivtrafik – eller att husse och matte bildar familj.

Även hälsan undersöks

Men alltså! Fyra grupper av sinsemellan väldigt olika hundar, vars ägare eller förare alla har olika önskemål om vilken slags hund de vill ha ... Det låter ju som en ganska spretig studie?

– Ja, det är det också! skrattar Katja.

– Och det blir många olika enkäter.

Väldigt många, faktiskt!

En del av dessa finns redan klara och validerade, eftersom de använts tidigare – andra kommer att sättas ihop speciellt för den här studien. Frågorna kommer

självkärligt att variera beroende på vilken grupp hundar det gäller – och sträcker sig från hur sällskapshundägaren ser på sin bästa vän, till hundförarens åsikt om den fyrbenta kollega som man jobbar ihop med.

– Här kommer också hälsan in som en del.

Det spelar ju ingen roll hur bra hunden är mentalt om olika hälsoproblem gör att den inte håller för jobbet, säger Katja.

Var ska man då hitta hundägare som vill delta i studien? Den här gången kommer man att göra annorlunda än när man gjorde pilotstudien.

– Vi räknar med att gå ut via rasklubbar, olika organisationer, myndigheter och föreningar.

Katja berättar också att för den som vill vara med och bidra till forskningen finns det möjlighet att anmäla sig på SLUs webbplats. ●

”Kanske vi på sikt kan få fram mer likriktade tester”

MER OM STUDIEN

→ I expertgruppen som ska delta i arbetet finns representanter från Svenska Kennelklubben, Försvarmaktens hundtjänstenhet, Nationella polishundtjänsten, Svenska Terapihundskolan samt forskare inom exempelvis etologi.

**Forskningsfond
Agria & SKK**